

Előfizetési díj:
 Postán vagy Pécsen házhoz küldve:
 egész évre 5 frt, félre 2 frt 50 kr.
 negyed évre 1 frt 25 kr.
Egyes szám 10 kr.
 Megjelenik minden szombaton.
 Egyes száma kapnak Weidinger N.
 könyvker. (Szabócsy-tér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:
 Egy öt hasznos petit sor egyszeri
 megjelölésért 6 kr., 3-szori 5 kr.,
 10-szerért 4 kr. üzemelő. — Minden
 hirdetés után 30 kr. béklyédíj üze-
 tendő. A nyilatkozó 1 petit sora 10 kr.
 A hirdetési díj előre üzemelő.

SZERKESZTŐI IRODA:
 Ó-pósta-utca 16-ik szám.
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban,
 Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden póstahivatalnál.

KIADÓ HIVATAL:
 János-utca 8-ik szám.

Hol a biztosíték ?

Lapunk legutóbbi számában a Spitzer és Nöthig-féle házak tervezett megvétele tárgyában közöltük a városi közgyűlésnek a törvény és szabályrendelet mellőzésével hozott határozatát; ismertettük röviden az e tárgyban felmerült közgyűlési vitaközléseket; egy-egyszer mind kifejtettük egy rövid cikkben a törvény és szabályrendeletnek megfelelő és semmiféle okoskodással és fordítással félre nem magyarázható egyedül helyes álláspontot. Tettük ezt azért, hogy a nagy közönség, főleg az adó fizető polgárság ez ügy elintézési módja, és ebből folyólag a városi törzsvagyon körüli gazdálkodás felől részrehajlatlan és meghamisítatlan tájékozást nyerjen s mindenki önmaga alkothasson magának befolyásolhatlan ítéletet.

Mint a községi ügyek s általában a közügyek pártatlan és önzetlen elintézésének — vallott programunk szerint — éber őrei, sokat gondolkodtunk a felett, hogy egy *testület*, s főleg ennek egyes tagjait minő érdek, vagy indok vezérelheti: az önalkotta, kormányilag jóváhagyott, s a törvény rendelkezése szerint is törvényerővel bíró, és így mindenki — a jelen esetben a bizottsági tagokat kiváltképpen kötelező szabályrendeletnek mellőzésében? ... Megvalljuk, bármennyire hánytuk-vetettük is meg ezen kérdést elménkben, ennek megnyugtató magyarázatát kitálatni képtelenek voltunk; de szerényebbünk nem is lehet, mert mi legalább úgy tudjuk, miszerint a helyes társadalmi és erkölcsi rend elengedhetlen követelménye, csak egy kissé rendezett állapotban, hogy a kötelező törvényt és szabályrendeletet büntetlenül megsérteni senkinek sem szabad.

Beszélgünk egész őszintén.
 Nem arról van itt szó, hogy a vétel előnyös-e, szükséges-e? — ez másod sorba tartozik — hanem első sorban arról, hogy ily vételnél, melybe a pénzügyi törzsvagyon befektetési célzatú, — mily eljárás rendel a szabály-

rendelet, melyet a közgyűlés megtartani köteles, és a meg nem tartásnak mi lehet a következménye?

A városi, mai, általunk ismertett szabályrendelet — a törzsvagyon elidegenítése és átalakítása fölött hozandó közgyűlési érvényes határozatra nézve előírja: miként az ily közgyűlés 8 nappal előbb kihirdetendő, más szóval: összehívandó; s hogy az ekként összehívott közgyűlés — a törzsvagyon célba vett elidegenítését, vagy átalakítását az összes bizottsági tagok általános többségének névszerűi szabással kell elfogadni, vagyis a határozat csak úgy érvényes, ha elfogadásához az összes bizottsági tagok általános többsége hozzájárul.

Ez oly világos, hogy semmiféle magyarázatot, vagy okoskodást meg nem tűr; másrésztől kétségtelen az is, hogy miután a szabályrendelet maga a törvény — törvényerővel ruházta fel, — ez ép úgy, mint egyéb törvény, szigorúan és pontosan megtartandó; különben ha a szabályrendelet átláthatósága s az ellen való cselekvés, nem törvényszerű: akkor a tolvaj sem sérti a törvényt, ha lop. A lopást tiltó törvény csak olyan törvény, mint az általunk idézett szabályrendelet, — azaz a különbséggel, hogy az első az egész országra, az utóbbi pedig csak Pécs városára kötelező.

És mégis mi történt?

A július 11-re kitűzött közgyűlési meghívók a bizottsági tagoknak július 5-én, tehát nem 8, hanem csak 5 nappal előbb kézbesítettek s ez is meg lehet csak azért, mert lapunknak az nap, július 5-én reggelén megjelent számában a bizottsági tagok a szabályrendeletnek személtartására figyelmeztetve lónek, s így ezen intézkedés is a figyelmeztetés után történtek és az e tárgyban netán teendő felszólalás ellensúlyozására szolgálónak látszik. Igazolja legalább ezen feltevést és következtetést azon körülmény, hogy a közgyűlésen ezen irányban, t. i. a közgyűlésnek szabályellenes összehívása végett tett felszólalás az-

zal tettetett el, hogy a meghívók rendes időben adtak ki, az azonban lehetséges, hogy egyik-másik bizottsági tag egy-pár nappal később kapta, de ez a kézbesítő hibája. Gyönyörű melegség és okoskodás! Ha ily melegséget is elfogad a közgyűlés: akkor a szabályrendeletnek semmi értelme sincs, sőt az sem szükséges feltétlenül, hogy a bizottsági tagok a közgyűlésre meghívót kapjanak; elég az is, ha a meghívók kiadatnak, vagy szétküldetnek. Még megérjük, hogy hasonló okoskodás mellett ez is be fog következni, mert a szabályrendeletnek eltűrt, vagy megengedett áthágása okvetlen ezen körülményhez fog vezetni.

A felszólalás — hogy a közgyűlés nem a szabályrendelet értelmében hivattott össze, az idézett nyilatkozat alapján elvetetett. Következett ez után a felfölti szavazás, hogy a közgyűlés a kérdéses házának ajánlt megvételét elfogadja-e, vagy sem? ... Ha szabályszerűen jár el az elnök, és ha a közgyűlésen jelen voltak kellő érdekel birnak a helyes társadalmi rend és erkölcsi feltétlen követelménye iránt, melyszerint a szabályrendelet átláthatni semmi körülmények közt sem szabad: akkor tekintettel arra, hogy mint később a névszerűi szavazásból kitűnt — csak 56 bizottsági tag vett részt a közgyűlésen — és így ha mindannyi hozzá járul a vételhez; miután az összes bizottsági tagok általános többsége 58 tagból áll — érvényes határozatot hozni nem lehet, — ámde mindenek, és ezen irányban újabb tett felszólalásnak dacára a szavazás megejtetett — és habár csak 41 bizottsági tag járult a vételhez, a házának megvétele a közgyűlés határozataként mondatott ki.

Nagyon érdekes, hogy azok, a kik a szabályrendelet megsértése mellett, a vétel elfogadására szavaztak, a vétel szükségét, előnyösségét hangsúlyozták fenn — s vajjon meg is vannak-e erről győződve, ez már más kérdés, — úgy az organumaik ezen kívül a szépségeti érzékre, és tudja

Isten minő haladást ígérő társadalmi igényekre hivatkoznak. Hiszen a pazarló is talál melegséget és indokot pazarlására! Ámde ennek semmi köze ahhoz, hogy a szabályrendeletet végezt áthágni lehessen. Ezen vételüket igyekeztek volna — ha ellenkező jobb meggyőződésre nem jutottak volna addig — a szabályrendelet betartása mellett érvényesíteni. Azért, mert valaki valamit helyesnek tart, már most akár magára, akár pajtására, akár pedig a közügyre, ezt a szabályrendelet megsértésével kereszttől erőltetni nincs joga; sőt ezért amennyiben kár származik belőle, határozottan felelős is.

Ily dolognak nem volna szabad a kultur- és jogállamnak nevezett Magyarországon, de még Kamasatkában sem — megtörténni.

A szabályrendeletnek ily eklatáns megsértése, könnyelmű, vagy önkényes mellőzése méltán aggodalomba ejtheti a város adózó polgárait, és tapasztalva, hogy a közgyűlés jelen volt többsége, melynek pedig első sorban a szabályrendelet szigorú és pontos betartására felügyelni és őrködni volna kötelessége, a törvényerővel bíró szabályrendelettel ily könnyen elbán, sőt figyelmeztetés dacára önmaga követi el annak megsértését; önkéntlenül azon komoly kérdés lép előtérbe: hol a biztosíték, hogy a városi törzsvagyonra hasznos és célszerű befektetésekre használják fel?

Mi azon nézetben vagyunk, — a tapasztalás legalább azt bizonyítja, hogy ott a hol a szabályok meg nem tartatnak, nincs erre többé garancia; az is bizonyos, hogy a szabályok átláthatósága a jól felgottat közérdekek soka, hanem mindig magánérdek és mellékletekintételek szokott elkövetettni. A közérdekből való cselekvésnek nincs szüksége a törvény megsértésére, ellenkezőleg a törvény és szabályrendelet megtartása már maga a közérdek; valamint kétségtelen, hogy a mint lehetséges volt ezuttal 41 bizottsági taggal követni, vagy követettni

el a törzsvagyon feletti rendelkezésben szabályellenesít, — holnap vagy holnapután már u. a. oknál fogva ennél kisebb szám, sőt maguk a tisztviselők is hozhatnak a törzsvagyon elidegenítése tárgyában hasonló határozatot. A szabályrendeletnek ez is csak ép oly megsértése lesz, mint a másik.

Mi, szomorú véget jósolunk az efféle, törvénytelenül hozott határozatoknak s azért jó lesz azokkal végleg felhagyni.

Addig míg az adózó polgárok ezen intézkedéseknek káros hatását és következményeit közvetlenül nem érzik, — úgy látszik nem sokat törődnek vele, sőt egyesek az ily esetben bizony remélhető haszon, vagy pajtáskodás és pártállásnál fogva helyeslik is; de ezen kedélyes közönyösség megszünik, mihielt el fog mulni a haszon és szaporodik a teher. Majd akkor eszébe jut a város adózó polgárainak, hogy a szabályrendelet megsértésével s mellőzésével hozott határozatok alapján elfecsérelt törzsvagyonért, ezen határozathoz hozzájárult bizottsági tagokat anyagi felelősségre vonja.

Miért is a bizottsági tagoknak jó-akarólag figyelmükbe ajánljuk a bizottsági tagok felelősségéről szóló 1870. évi 42. t. cz. 74-ik §-a 2-ik bekezdését, azon intéssel:

Caveant consules!

Külföldi szemle.

Bukarestből szenzációs híreket közölnek az orosz útlevelekről. Oroszország ágensei állítólag folyton érintkeznek a román ellenzékkel. Céljuk: Romániából, Szerbiából, Bulgáriából és Boszniából szövetséges államokat alkotni, Románia trónjára pedig egy benszültöt emelni.

A hiszi tengeri útközét evordulójának megművelése rossz vért szült az olaszoknak. A sajtó legnagyobb része osztrák tüntetést látott az olaszok ellen; már pedig senki se tüntetett ellentük.

A berlini lapokban ma különböző válsági híreket regisztrálnak, melyek a német politikai világban keringenek. Ez uttal Gosler és Gautkammer miniszterek azok, kik magukra vontak Bismark harag-

tűnik, hogy az *euphonia* törvénye a hangkelethezés törvényével csakugyan teljesen összevág; egy kis zeneismeret arról is meggyőző bennünket, hogy viszont mind a kettő tökéletesen megegyez a *természetszerű dallam hangmenetének* törvényével. Mig ugyanis a *fúleszklandozásra* irányuló *operette* és más profán dalok rendszeren *magas hangon* kezdődnek s aztán lejjebb szállva ismét *felszökkennek*; addig a nemesebb mű- és népdalok (pl. a „Himnusz”, a „Cserebogár” stb.) dallamában éppen ellenkező, *medlyebb hangból* származnak *fölemelkedő* s aztán fokozatosan lezálló hangmenetet tapasztalunk.

Fölte érdekes az *euphonia* szempontjából *Arany János* költeményeit venni szemügyre. Ezen sorai például:

„Holnapután könyv neveli:
 Anyák keserves könyvei”

kellemsen hangzanak, mert mély és nyitabb hangokból indulva ki a legmagasabb és legzárabb hangon (f) végződnek; ámde éppen ezért dallamosság tekintetében a dallammenetnek csak *felő* képezik s azért *hiányt* érezünk a befejező hangoknak. — E sorainak pedig:

„Miért a hegy, miért a sík
 Kelenföldének mondatik”

minthogy zárt hangokkal kezdődnek és végződnek, kissé éles hangzása van, mi talán ilyenformán lenne enyhíthető:

Azért a sík, s a merre megy,
 „Kelenföld” a most a déli hegy.

A baljósultu kézdés színészesséül azonban itt egészen helyén van a hasonló hangmenet:

Mért vijjong a saskeselyű?
 Mért szállong a turul s ölyű?
 (Folyt. köv.)

TÁRZA.

Keresd az asszonyt!

Ádám-apánk neszét vette az égből,
 Hogy a földön nem úgy van most, mint régen;
 Rossz a világ, romlottak az emberek,
 Az erkölcsök, szép szokások kivesztek, —
 Semmi sincs úgy, mint volt egykor, jó máskor,
 Fényét veszté a ragyogó gyémánt-kor.

„Ejnye-ejnye! — így sáhnát fel ősapánk,
 És a mennyből bánatosan tekint ránk —
 Hát annyira vetemült az emberfaj,
 Hogy már szinte az egéki hat a faj? ...
 Kétem; hanem csak azért is lenezek
 És ha úgy van, bizon előnt a mérég!”

Szemlesítve gondolkodott, azután
 Felpillantva nagyot sodrott bajuszán,
 S megnyergelve egy száguldo fellegel,
 Az égből a földtekére ügetett
 S elérvén a vadregényes Kárpátot,
 Megállítá felleglovát s leszállott.

Hát alig lép kettőt-háromat, nesz támad,
 Hollók röpte rezgeti meg a fikat
 S a bokorból egy férfi lép elő,
 Torzon-borzon, tekintete ijeszto,
 Vállán fegyver, az övében pisztolyok —
 Félelmes még akkor is ha mosolyog!

„Adjon Isten!” mond ősapánk s nyujt kezét.
 „Van is Isten! — zúg rá a vad felelet —
 Hogyha Isten volna ott fenn az égből,
 Levágot vón a mennykőve már régen!”
 ... Ádám-apánk összerézzen s elámul:
 „Csak egy Kain beszélhet ily pogányul!”

A haramja most egy nagyot kacagott
 S hátra csapta a fején a kalpagot:
 „Hej! volt egy szép, selyem hajú hitvesem,
 Haját most is keblem felett viselem;
 Véres e haj, csalfa vére van rajta
 S véres e kéz, bevérteztem miatta!”

Most a betyár felsőhajtott az égbe
 S a hűnbánat könyve toltul szemébe,
 Aztán így szólt ősapánkhoz szeliden:
 „Jó öregem, áldja meg az Uristen! ...
 Egykor én is jó voltam, de vétettem —
 Könyörögjön, imádkozzék érettem” ...

Ősapánkat elfogta a gyengeség,
 Olyat érzett, a minőt nem érzett még,
 Fájt a szíve, sirt a lelke bújába,
 Sirt, szokogott, de mihaszna, hiába ...
 — Utanak eredt és bejárva messze tért,
 Nagy sokára egy csendes kis falut ért.

Uram fia! hát itt hogy járt az öreg?
 Alig érf be, még csak nem is pihent meg,
 Egy esűf asszony rajta kapott s ráfogta,
 Hogy ellopta a ludját a napokba! ...
 Ádám-apó váltig mondta: „Nem igaz!”
 De az asszony csak nyelvelt, hogy: „De biz az!”

Bíró elő került az ügy s az asszony
 Esküft tett rá: „Bizony Isten, ha mondom!”
 „Az eskü dönt!” — mond a bíró és itél:
 „Kalodával lakoljon a bűnös fél!” ...
 Mily gyalázat! Győztes lón a hamis vád —
 Ádám-apánk megütte a kalodát.

Bezzeg nem is maradt tovább a földön,
 Alig várta, hogy az alkony eljőjön,
 Kibandukolt a közeli hegyekbe
 És a holdra ülve felszállt a mennybe,
 S midőn az ur kérde tőle: „Nos Ádám?”
 Bánatos szó kelt panaszos ajakán:

„Mi tagadás, zelt a mi szó, öreg baj!
 Bizon gonosz oda lémn az emberfaj!
 De miként is lehetne már ez másképp,
 Hej! a mikor az az álnok vászon-nép
 Manapság is csak a régi gonosz csont:
 Akár mi baj, Uram, keresd az asszonyt!”

Várad Ferencz.

A fonetika szerepe a magyar nyelvben s a da-de képző jogosultsága.

Irta: Szerdahelyi Adolf.
 (Folytatás.)

Mig nyelvünk ezen kezdetleges állapotában az *a* és *u* hangok gyakorisága és sajátos egymásutánja a beszédnek bizonyos idegenszerű, diszharmonikus hangzást kölcsönöz; a „Müncheni-Codex” nyelvzete már a jóhangzás tekintetében is öröndetes haladást tüntet fel, mint e sorok tanúsítják:

„Mi testi könyverünk felett való kegyeret adjad münckök ma. És boecsásad münckökml ml vétetönek, miként es ml boecsátunk nekünk vétetönek. És ne vigy minket kísértelbe, de szabadóts minket gonoszól Amen!” — Ime itt már a szabályszerű *ól-tól* ragot találjuk a tul-tól elterdített alak helyett s általában *o-ó* az uralkodó hang, elannyira, hogy ezáltal a beszéd, ellenkező irányban, ismét egyhangvá válik. De a hangok egymásutánja is most már sokkal inkább megfelel a keletkezés és az euphonia törvényének: „truszág”-ból lett *ország*, s: „bulesássá” most *boecsása* stb.

Az átmenetet a halotti beszéd és a müncheni codex nyelvzete között a „Pannonia megvételéről” szóló ének tünteti föl

Emlékezzenek régiekre,
 Az Szityából kijöttökre,
 Magyaroknak eleikre
 És azoknak vitéségekre.

Szityából kiindulának,
 Hogy ez földre kijövének,
 Istentől is kiserítettének, stb.

Látjuk e sorokból, hogy itt már az *u* hang *o*-val cseréltetett föl s hogy az *ü* hangnak átváltoztatását *ö*-re az *e*-hang

közvetíté, csupán egyszer fordul elő a *tül* rag; ellenben az *e* hangot többnyire *i*-vel találjuk fölcserélve (vile-véle, kimlé-kémlé, stb.), a mi határozottan arra mutat, hogy ezen ének a Tisza vidékén termett valahol.

Azon egész küzdelmet, melyet nyelvünk az euphonia kifejldése tekintetében több évszázadon keresztül feltűntet, *Tündi Sebestyán* személyében találjuk ismétlődni. Nála ugyanis, ki Somogyban s aztán a tiszai, majd meg az erdélyi részekben tartózkodott huzamosabb ideig, ezen vidékek különböző nyelvjárásai klizdenek egymással. Innen költeményei telvék efféle kiejtési ellentétekkel: szegén és szegén, hitét és hitit, terek és török, *fiatal és magától*; ámde mégis a *lól-ból* és *ól-ról* ragokat mindenütt helyesen használja. *Ilócsay* pedig, a Szilágyországban élt népies irányú költő, már sehol nem vét a jóhangzás követelte illeszkedés és ragozás ellen.

Ha tehát a bul-bül, rul-rül, tul-tül és uk-ük (pl. inniuk, emniük) ragokat manap újból érvényre akaróknak emelni, nyelvünknek éppen változatosságával és természet szerül egymásutánjával tündöklő euphoniaját három századdal vetnök vissza; s éppen olyan hangserűt követnénk el, mint aki ezen szavakat: *lól, kól*, így mondja ki: *lól, kól*, már pedig az efféle *szófelváltások* szoktak nevezni. A *többszámú első személyragot* azért használjuk *u-ü* hanggal a régi *o-ó* helyett (olvasunk-olvasóink, költünk-költöink), mert az *nk* előtt a *legzárabb* hangokat tudjuk *legkönnyebben* kimondani, s mivel *o-ó* hanggal egészen lenne a személyragozott *foljó cselekvési igenév* többszámú első személyével, mi gyakran félreértést okozhatna; mint a következő igéknel is tapasztalható: *adunk-adóink, festünk-festöink, szabunk-szabóink, vésünk-vésöink, szolgálunk-szolgálóink* stb., mivel az *o-ó* hangot az *nk* előtt nem tudjuk röviden kimondani.

De ha az előadottakból világosan ki-

ját, s a kire egyszerű bármilyen apró sze-
szélyből megharagszik Bismark, annak ál-
lása tarthatatlan lett.

Egy párisi lap szenzációs nyilatko-
zatot közöl, mely állítólag Alfonzó spanyol
királytól került ki. A párisi észak vasút
pályaudvarán tartott tüntetés alkalmával
Alfonzó azon reményének adott kifejezést,
hogy még visszatér Franciaországba, de
— 800,000 katonára élén.

Marseille és Toulonban a kolera lan-
kadatlanul szedi áldozatait.

A kir. ügyész jelentése.

(Vége)

Az új fogház belső szerkezetét tekintve,
annak déli része kettős épületet képez,
mely egy tágas folyosó által van elvá-
lasztva és a melyből az ajtók nyílnak be
a közös zárkákba; keleti részén vannak
a magánzárkák elhelyezve, ezek mellett
pedig a főlépcső ház, melynek keletre
nyíló nagy ablakain át nyílik a folyosók
a világosságra.

Gondoskodva lett továbbá a folyosók
kellő világossága és szellőztetése tekintet-
ben még az által is, hogy az azokat el-
előző vasajtók rácsozatból készítettén,
az épület nyugati részén alkalmazott ablakok
elég világosságot és tiszta levegőt
bocsátanak a folyosókba.

A helyiségek beosztásában némi el-
térést találunk a nagyméltóságú m. kir.
igazságügyi miniszterium által elfogadott
tervtől; mert míg a szerint minden eme-
letben egy munkaterem lett volna hasz-
nálatba veendő, — az őrség pedig föld-
szinten az épület nyugati részén helyezte-
tett volna el, — tekintettel a gyakorlat
folytán vett tapasztalatokra, mind egész-
ségi, mind pedig biztonsági okokból az
összes munkaterem a földszinten rendez-
tettek be, az őrség pedig az első emelet
központján helyeztetett el.

Használatba vétetett a földszinten ös-
zesen 4 munkaterem, melyek közül a két
szélsők mindegyike 5 20 m. hosszú, 11-
52 m. széles és 3-55 m. magas, ös-
zesen 436-73 m³ méter levegő tartalommal;
a két közbe eső kisebb munkaterem minde-
gyike 5 20 m. hosszú, 5-15 m. széles és
3-55 m. magas, s összesen 436-73 m³ méter
tartalommal bír. — Ugyan a földszinten
van még 2 közös és 6 magánzárka, mely
utóbbi teljesen elszigetelhető és bűntett
cizelokra használtatik; továbbá a szertár,
és végre a letartóztatottoktól elvett tárgyak
(ruhaneműk) megőrzésére egy külön ka-
mara.

Az első emelet elkülönített részében
van a fogházfelleljáró lakása és felvételi
irodája, a melyben az idegenek a letar-
tóztatottakkal felügyelet mellett érkezh-
hetnek és látogatásokat tehetnek. — Van
továbbá 6 magán és 5 közös zárka; a
magánzárkák egyenként 3-70 méter hosszú,
2-00 méter széles és 3-46 méter magasak
— és mindegyike 30-06 m³ méter tartom-
lalmu; a közös zárkák térmérete 3 osz-
tályba sorozható, a legnagyobb 7-62 m.
hosszu, 5-10 m. széles és 3-55 m. magas;
a legkisebb pedig 5-50 m. hosszú, 5-15 m.
széles és 3-55 méter magas, — összesen
975-74 m³ méter tartalommal.

A második emeletben vannak a kir.
ügyészség helyiségei, ezekről elkülönített
fogházban pedig összesen 12 zárka, mely-
ből 6 magán és 6 közös — összesen
879-85 m³ méter tartalommal. — Végre
a harmadik emelet nyugati részén az ima
és tanterem, valamint a lelkes és tanító
részére egy külön szoba rendeztetett be.

Ezen emeletben fogházi cizelokra 12
zárka van használatban. Térmértékük ese-
ként eltéréssel megfelelő a második eme-
leti zárka térmértékével, és összesen
1364-63 m³ méter tartalmat foglalnak ma-
gukban.

Az összes zárkák ablakai 1-1 m² méter
területű s erős tölgyfátyalok birkák, és
20 mm. vastagságú keresszalvással vannak
ellátva, melyek egyes rudjai 18 cm. mélyen
a falba nyúlnak. Az ajtók belül vasburkol-
lattal vannak ellátva, kívül háromszoros
„Wertheim“-féle tolózárakkal bírnak, azon-
felül két-két vaskapocs csukódik az ajtó
szárába, — a letartóztatottak megfigyelése
végett pedig minden ajtó egy vékony vas-
lemezrel elfedhető kis nyílással bír.

Annak tekintetbe vétele mellett, hogy
az eddig fogházi cizelokra használt helyisé-
gekben, különösen pedig a földalattiakban
még a legszükségesebb szerelvényi tárgy:
az ágy sem volt alkalmazható, — ugy, hogy
a letartóztatottak szalmazsákjai a nedves
földre lettek fektetve, — az új fogháznak
használatba vételénél a Nagyméltóságú m.
kir. igazságügyi Miniszterium által a rab-
tartási átalányból engedélyezett 2000 fróttól
a fogházak kezelése tárgyában kiadott szab-
ályrendeletben előírt szerelvényi tárgyak
részint az országos fogházak ipartüzleteiből
beszerzetettek, részint pedig az itteni fog-
házban kézi munkával állítottak elő, ugy,
hogy ez idő szerint minden egyes szobában
minden egyes fogoly számára egy nappal
összeszűkített vas ág, a falhoz szegzett
deszka-polez — ruha-akasztásra — vala-
mint egy, a padlóhoz erősített közös asztal
és leszögelt pad alkalmazva van.

Az új fogház befoglalási képessége, az
egészségi viszonyokra való tekintettel rendes
körülmények közt, és a mostani létszám mel-
lett, az előírt szabályoknak teljesen megfelel.
— Letartóztatási cizelokra összesen 42 zárka
áll használatban, melyből 24 magán-, 18 pe-
dig közös zárka, és ezek összes légfűrtartalma
4450,58 m³ méter lérvén, esik 200 létszám

mellett minden egyes letartóztatottra átlag
22 m³ méter levegő, minthogy azonban a
magánzárkák irtartalma a normális 20
m³ m. tartalmat 10—11 méterrel felülmúlja,
és csak ritkább esetekben fordul elő, hogy
azokban egyesek zártnak el, hanem rend-
szerint két egyén letartóztatására szolgál-
nak, — a 200 létszámot véve alapul, jut
még mindig minden egyes letartóztatottra
15—20 m³ méter levegő, mi a fogház ma-
gas fekvésénél fogva igen kedvező álla-
potot tüntet fel.

Lényegesen javultak a fogházi viszo-
nyok továbbá még az által is, hogy az
eddig a fogház helyiségektől távol eső
fűzőknyha a felső udvarba helyeztetett
át, a mosókonyha pedig teljesen átalá-
kítottán, — az előírt és szükséges fűr-
désre és nagybővítésre berendeztetett.
— Ugyanezen elkülönített felső udvarban
áll a kórház; a régi helyiségekben pe-
dig, melyeket tekintetes Baranyavérmege
közönsége továbbra is fogház cizelokra az
igazságügyi kormányzatnak átengedett, —
vannak külön elhelyezve a női foglyok,
valamint azon férfi letartóztatottak, kik a
fogház körül és azon kívül állami köz-
munkákat végeznek.

A fogház összes helyiségei fűtése ki-
vülről fűvel történik, mi ezelőlt minden
helyiségben egy vaskályha alkalmaztatott,
mely azonkívül, hogy a padlóhoz van erő-
sítve, még külön vasöntőkkel látottat el,
melyek kereszt alakban 20 cm. mélyen a
falba nyúlnak.

A mosás, főzés és tisztogatáshoz szük-
ségtel vizet kellő mennyiségben a felső
udvarban ásott szivattyús kutból nyeri a
fogház; ez azonban nem élvezhető salét-
romos tartalma miatt. Az ivó vizet ed-
digéig a letartóztatottak hordják csöbörök-
ben a papüvedelő-utczában levő kútból,
mely nehézség azonban már legközelebb
meg fog szűnni, miután a pécsi idő pap-
növeldei uradalom, a tulajdonát képező
és az ugynevezett „Kis szeminárium“-féle
házában létesített víztartóházból a feles
víz készséggel átadva, annak a fogházba
leendő bevezetése végett a munkálatok
már foganatba is tetettek.

Világító anyagul légszusz használják,
összesen 9 lánggal, melyből 5 a folyosók
és az őrtanya, 4 pedig az udvarok és az
utcai rész világítására szolgál.

A letartóztatottak foglalkoztatása vé-
gett meghonosított munkanemek közül az
időszerűt legnagyobb sikert a fűzűvelés
és kosárkötési ipar mutat fel, — melynek
megismertetéséről ezen néhány adat szolgál,
ugyanis: a szükséglet évenként egy
millió vessző, melyből 5-6000 db. gyű-
mölcszálított kosár hozatik forgalomba, míg
a többi vesszőkészletből az itteni keres-
kedelem egyéb kosárszükségletei ledeztet-
nek.

Czél szerűnek és nemzetgazdasági szemp-
ontból szükségesnek bizonyult ezen ipar-
ágak a fogházakban való meghonosítása
és fejlesztése azért, mert a fűzűvelés a
külöfölddel szemben hazánkban még fejlet-
len lévén, a kosár árak behozatala csak is
egyedül ezen iparág felkarolása által lesz
megakadályozható, melynek sikere már
észlelhető a helyben is nagy lendületet
nyert gyűmölcskivitel által, mely az ilyen
olytós kosarak által eszközöltetik.

Sikeres eredményt nyert a fogházban
továbbá a cipész és asztalos ipar behozat-
ala által is, ugy, hogy ez idő szerint az
évi bakkaucs-szükséglet, valamint a fog-
ház egyéb szükségletei (minők a börtön-
padok és asztalok) már házilag állítottak
elő.

Nagy kiterjedést nyert végre a szalma-
tok üzlet is, mely itt helyben az ily ké-
szítményeknek ausztráliából behozatalát ki-
szorította, s jelenleg a pécsi és közelebb
fekvő városok borkereskedői a szükség-
leteiket innen szerzik be.

A behozott munkanemek szerint fog-
lalkoztatva van letartóztatott, ugyanis:

a) kosárkötésnél	30
b) tokkötésnél	14
c) cipészretnél	5
d) asztaloságnál	5
e) autograph gépnél	12
f) a megye székháza körüli ki- sebb szolgálatokra alkalmazva van átlag	10
g) a fogház körüli szolgálatra	25
h) a mosás és egyéb női munkát végzi	14

Összesen: 105

A vizsgálat alatt álló letartóztatottak
munkára kényszeríthetőek nem lévén, —
ezek átlagos száma 35, és így az összes
létszámából jelenleg 60—70 elítelt munkát
nem végez, — de intézkedés fog tétetni,
hogy a lehetőségig ezek is foglalkoztatva
legyenek.

Mindezek egybevetése után és külön-
ösen figyelembe véve azt, hogy az új
fogház helyes beosztása és észszerű beren-
dezése mellett most már a vizsgálati
foglyok az elíteltéktől, — megrögzött gon-
oszok a kevésbé bűnösöktől, a kor és
társadalmi állásra való tekintettel elkülöní-
thetők, — hogy a különböző munka-
nemek meghonosítása által a letartóztatot-
tak legnagyobb száma foglalkoztatni nyert,
és pedig oly módon, hogy annak sikerét
első sorban a munkás rab élvezi, s hogy e
mellett az erkölcs és vallás körüli okta-
tatásban is gyakrabban részesülnek, — nem
vonható kétségbe, hogy az új fogház bir
mindazon kellekkel, a melyek a szabad-
ságvesztés büntetésének észszerű végrehaj-
tásához megkívánatnak, s ezért jogeset
azon remény is, hogy ily rendszer mellett
az erkölcsi hatás sem maradhat el.

Bármennyire kedvezők is az ekként
megismertett fogház-viszonyok, nem hall-
gathatom el azon bekövetkezhető eshető-
ségeket, mely nagy változást idézhet elő,
és ez a letartóztatottak létszámának folytonos
szaporodása, — miert is igen kívánatos
volna, hogy ha a börtönre elítéltek nem is,
de legalább a hosszabb idejű fegyencnek,
kik részint a megkivántató erősebb őrizet
és kellő helyiségek hiánya miatt ugy sem
foglalkoztathatók — országos fegyházakba
szállíttassanak.

II.

A szerződéssel biztosított rab élme-
zés ellenőrzését a lefolyt félévben is a
kir. ügyész, a fogház orvos és fogház fel-
ügyelő szigorúan gyakorolták, s habár
néhányosor egy némely letartóztatott által
a beszállított eledel vagy kenyér ellen pa-
nasz is emeltetett — az a megtartott szig-
oru vizsgálat eredménye folytán több-
nyire alaptalannak bizonyult.

III.

Az elmúlt félévben megfordult 533
férfi és 47 nő letartóztatott közül — ez
idő alatt megbetegedett 40 férfi és 8 nő,
meghalt pedig 3 férfi. Ezen számok ös-
zehasonlításából következő egészségi statisztika
arányok állanak elő: megbetegedett a
teljes létszám 6³³/₅₃₃ és meghalt pedig a
teljes létszám 7¹/₅₃₃ a beteg 6³³/₁₂ a.

Ezen adatok figyelembe vétele mellett
az itteni fogházban letartóztatottak egész-
ségi állapotát egészben elég kedvezőnek
kell nyilvánítani, annyival inkább, mint
hogy ez idő legnagyobb részét az előbbi
szűk és céliránytalan helyiségekben tölt-
tötték.

Az ujonan átvett fogház tágas, szellős,
világos s már eléggé száraz helyiségeitől
a letartóztatottak egészségi viszonyaira a
legjobb reményeket köthetjük.

Ezen félévben előfordult három halá-
l eset magyarországon, amennyiben az talán
aránytalanul látszik, meg kell jegyeznem,
miként a téli és tavaszi hónapok általában
es rendszeresen mindig több áldozatot követ-
telnek, mint a második időszak, s a mult
félévben elhaltak közül kettő már a fog-
házba is mint elnyomorodott, szilárd álla-
potba került, s mint ilyeneknél a téli kez-
detlen időjárás s új viszonyok, folytonos
zárt levegő természetesen a már a szerve-
zetben rejtő kór gyorsabb lefolyását kell
hogy előidézzék.

Nevezetesebb kór esetek, ragályos vagy
járványos betegségek ez idő alatt elő nem
fordultak. Mind a fogházi élet saját viszo-
nyait jellemző mozzanat három eset for-
dult elő a lefolyt félévben, ugyanis: egy
szokványos, legjobb korbeli egészséges
férfi hamar egymástán a fogházba kerül-
tett, mintegy kéthavi letartóztatás után el-
mejében teljesen megháborodott ugy, hogy
annak az országos börtönből való szállítása
iránt a Nagyméltóságú m. kir. igazságügyi
Miniszteriumnál lépéseket tenni kényteleni-
tettem.

A második szintén egy megátalkodott
fogoly, ki éhség által kísérletet meg az
öngyilkosságot — s azt a mult hóban
felakasztás által ismét végrehajtani szán-
dézkozott. — Azonban ideje-korán észre-
vététven életben megtartott. A harmadik
egy 25 éves, egészséges és gyilkossággal
vadtolt ifjú, magánzárkában mintegy há-
rom hét óta letartóztatva lévén, mint ő
állítja a folytonos gondolkodás, tüpenke-
dés és bándokodás folytán nehéz kóros ro-
hamba (epilepsia) esett s jelenleg a kór-
házban ápolgatják.

Mint az igazságszolgáltatás s fogházi
élet folyamán figyelemre méltó körülményt
felemlitem meg, miként a mult félévben
valamint a múlt évben is a mult félévben
eladta helyezett személyek közül ketes
elme állapotuk tekintetében hét egyén jött
észlelés alá, kik közül 5 figyelés alatt van.

IV.

Az őrszemélyzet az elmúlt félévben
kellő magatartást tanúsított s általában véve
a fegyelem nemhogy meglazult volna,
sőt minden tekintetben kielégítő és szig-
oru volt.

Az előfordult kisebb rendezavarások
és fegyelmetlenségek megfékezésére a fog-
ház-felügyelő saját hatáskörében tett in-
tézkedések elégségesek voltak.

Pécs 1884. július 6.

Zsolnay György,
kir. ügyész.

A városi zeneiskola.

Nagyon helyesen eszelekedett az iskolai
hatóság, hogy Guagl János volt zenetanár
halálával nem szüntette meg zeneiskolá-
kat, hanem ellenkezőleg elhatározta ezen
üresedésbe jött állást egy újonnan meg-
választandó zenetanárral betölteni és ma-
gát az iskolát újra szervezni.

Igy leglább sok szegény tanulóknak al-
kalma van a zenetanárnak, mely későbbi
életében forrása lehet kenyérszerzésnek.
De különben is, ha ily hasznos intézmény
már egyszer létezik, azt soha sem kell
egészen megsemmisíteni, mert régi igaz-
ság, hogy sokkal könnyebb rombolni, mint
valamit létrehozni.

Betegségem nem engedte meg, hogy
hivatalosan befolyjak az ügy rendezésébe,
azért legyen szabad itt e helyen a zene-
iskola szervezésére vonatkozólag néhány
észrevételt, illetőleg megjegyzést köz-
kötöznöm.

Már több év óta fáradozott a hatós-
ság ez iskola szervezésével, javításával;
de hiába volt minden igyekezete, törek-
vése: az iskola nem felelt meg a kívá-

nalmaknak; a hatóság sem volt megelé-
gedve az eredményvel, de a közönség
sem.

Némelyek többet követelnek, mint
eddig képes volt felmutatni az intézet,
ebben nagyszerű zenészek kiképezését
őhajtván: a bajt, hogy az eddig nem
történhetett, az iskola hiányos szervező-
ben találják. Mások megint, mint pl. a
„Fünfkirchner Zeitung“, az iskola vezető-
jét okolja, hogy a megkivánt czél eddig
nem érte el; mert hiányzott szerinte a
szakszerű vezetés.

A mi az elsőt, a szervezést illeti, nem
árt, ha időközönként javítás történik rajta.
Az utóbbira vonatkozólag pedig megsgjuk
az említett lap szerkesztőjének, hogy a zene-
iskola eddigi vezetője zenész és pedig
nemcsak énekes, hanem ismeri és játsza
valamennyi létező hangszereket; továbbá,
hogy ez iskola vezetője nemcsak maga
képezte ki több jeles zenészt, hanem mint
zenészművész annak idejében a pécsi da-
ladának másodkarmestere, sőt később
alelnöke is volt. Tehát szakszerű vezetés,
igazgatás itt nem hiányzott, itt más a hiba,
a mit kiméltől el kell hallgatnom.

Fajdalom a voltakra, illetve a mul-
takra, nem adnak újabb időben semmit.
Nekik csak a jelen érdekel. — S az-
tán vannak skriblerok, azaz bizonyos
munkatársak, kiket munkájukért, ha nem
anyagiilag, legalább erkölcsileg meg kell
jutalmazni, ha má-kép nem, legalább a
kis „derék“, „kittűnő“ s „nagy szerű“-féle
dícsérettel, hivatal- és czimzáróval,
he az mindjárt más ember érdemeinek
rovására történik is. Nagyon találomra
mondja Jean Paul, a nyarat magasztal-
ván, az emberről: „Aber du Mensch,
hängst so oft als stinkende Pest- und
Nebelwolke in di reine Natur herein.“

De hagyjuk ezen rekrimációkat,
mert sokat találnánk mondani; lassunk
inkább a v. zeneiskola szervezéséhez. —
Nem minden, hanem igen sok függ a
zenetanártól. Ha az szeretettel és szorgo-
lalommal lát a munkához és lelkiismeret-
tel kötelességgel teljesítésében, akkor az
eredmény már félig biztosítva van. Azért
mondjuk félig, mert a tanulók szorgalma,
tehetsége- és egyéb anyagi viszonyaitól is
sok függ. Elműlögva mindenelőtt jóval
tanárt kell választani, kijelölven neki, mit
tanítson s aztán tőle szigorúan kell azt
követelni.

Szerintünk legezszertelbb mindenelőtt
az éneket tanítani; mert az ének a zene-
nek alapja. Ki a hangjegyeket ismerni
és azok szerint énekelni is tud, az egyéb
hangszert is könnyen megtanul. — A ma-
sodik tárgy, melyet ajánlunk, a hegedű,
annal is inkább, mert a hegedűnél
kénytelen magá a tanuló a hangokat új-
jaival hallás szerint felkeresni, mely hang-
szer ekként a hallérezék kiképzésére igen
nagy fontossággal bír. — Végre a zene-
iskola harmadik tárgya, szerintünk, a zong-
ora. Több tárggyal nem kell terhelni
a zeneiskolát; különben ismét nem lesz
képes megfelelni a követelményeknek a
zenetanár. — Fűvő hangszert tanítani se
nem hasznos, se nem észszerű az ilyen
iskolában; mert minden fűvő hangszer,
bar mily könnyű is legyen, több-kevesbé
ártalmára van a mellnek, tehát a gyöngye
gyermek egészségének, azért azt mellőzni
kell. De lassuk már most, hogyan kivánnók
mi e tárgyak őrszerint beosztását. 14
óra legyen a tanórak száma, mely pedig
szerűden és szombatot délután, tehát a
szünnapokon 2—2 órai előadást tartson
a zenetanár és ezek fordítottassanak a zong-
ora tanítására. Akkor marad az énekre
4, a hegedűre pedig 6 óra hetenként, melyek
akként osztandók be, hogy a délelőtti
órákban az ének pl. 11—12-ig, a délutáni
órákban 4—5-ig pedig a hegedűt tanít-
tassék.

Ezek előrebocsátása után még csak
annyit, hogy nagy reményeket nem szabad
kötönnök az ilyen kisserű zeneiskolához.
Mert egy ember, egy zenetanár nem képes
csudákat művelni. Nagyszerű dolgok el-
éréséhez több erő (több tanár) közremű-
ködése szükséges. Azonban mégis, ha sze-
rények leszünk követeléseinkben, annyit
elérhetünk, hogy a tanulók meglehetősen
jól hegedűlnek, hangjegyekről kellően é-
nelkni tanulnak és a zongorázásban némi
készséget nyernek, oly anyira, hogy ezen
alapra építve a szorgalmas és te-
hetséges tanuló egész a virtuozitásig
haladhat a zenében.

Warga Ferenc,
igazgatótanító.

Rövid válasz

Kamu Péter veji választópolgárnak.

Részint betegkedésem, de meg több-
rendbeli elfoglaltságaim miatt, — és mi-
után Kamu Péter veji választópolgárnak
folyó évi június 7-én írott czikke csak
8-án vasárnap volt olvasható, s reá a vá-
lasztást — június 13-át — megelőzőleg
válaszolni physice lehetetlen volt, ameny-
nyiben a „Pécsi Figyelő“-közvetkező
száma csak 15-én jelent meg; ma, már
elég későn, de mégis az igazság érdeké-
ben kötelességem a következőkben felelni.
Igy választások körül, tudom én azt,
hogy a pártok közt szokatlan elszórtatni in-
nen is, onnan is, saját utján, poharazások
közben, összetalálkozásoknál, egyeseket,
testületet — sértő kifejezések. Én ezekre
nem reflektálok. Igy volt ez mindig, s így
is fog lenni mindig, még oly erős ellenzé-
daczára is a pártelnököknek.

Van azonban Kamu barátunk folyó
évi június 7-én írt cikkében egy passus,
a mit szónéklül nem hagyhatok, már csak
azért se, hogy másképp valaki azon téves
bitet láthatná magában, mintha e nézet,
legalább is közös pártnézet horderejével
bíró volna. S ez az: állítatik, miszerint
„Dr. Váradi Béla kormánypart képviselő-
jelölt volt Debreczenben, s mint zsinati
képviseelő a domestika adó behozatalánál
közreműködött stb.“ — No hát ez állítás
egyáltalában nem felel meg a valónak,
hibás forrásból meríthette Kamu barátunk
e tárgy információját.

Mint tudom, dr. Váradi Béla nem is
volt Debreczenben zsinati képviselő. De
meg néhány község által Baranyában az
anyira rettegett domestika adó felállításá-
ra nézve meg kell jegyeznem: hogy az
midőn megpendítették az összes jelen volt
protestáns tagok magasztos lelkesedése
között lett egyhangu határozat. Ugy, hogy
mint hajdan a híres Sorén-nek az adako-
zásról tartott lelkes beszéde után a párisi
templomban jelen voltak leszedték maguk-
ról minden ékszereiket, s ott hagyták az
isten dicsőségére: így a mi nagy br.
Vay-nak példája, s lélekemelő beszédére
az ott jelen voltak azonnal összeraktak min-
tegy 30,000 frtot alapjául azon domesti-
kanak, mely hivatva lesz az elnyomorodott
egyházakat, iskolákat, stb., a végegyeztet-
től megmeníteni.

E szent ügyet tehát felkarolni nekünk
is elengedhetetlen kötelességünk.

Ennyi az, mit a jelzett cikkre köz-
tudomásra juttatni jónak láttam.

Kémes, 1884. jul. 21.

Vágó Lajos.

Levelezés.

B. Sellye, 1884. július hó 25-én.

A szt.-lőrinczi járásunk alsó vidékei-
nek kérvényezései s a megyei közgyűlés
határozata következtében, folyó július hó
17-én igen nagy érdeklődés által kísérve
utazta be a kiküldött bizottság alispán ur
előlkete alatt a képetitni kérvényezett
szt.-lőrincz-sellyei utvonalt, megszemlélve
s bejárva az érdekeltek bármelyike által
figyelembe venni kért különböző irányu
sőt egyes kitérő mellékvonalakat is.

A küldöttégek többségének lehetetlen-
ség volt meg nem győződnie arról, hogy
Sumony, Sz. Dénes, Bánfa, Katádfa,
Denesháza, Okorág, Monostor, Kákics,
Marócsa, Bogdása, Iványi és Sellye, 5

uradalom pusztái lesznek — a korá osztól
késő tavaszig lenni szokott folytonos víz
és sártengerből kiemelve, s a forgalomnak
átadva — s hogy ekként a Szt.-Lőrincz-
től kiépíteni kezdett köves ország-út inkább
szükséges az említett vidéken, mint Sellyéig,
mint Nagy-Csány felé, mivel a szt.-lőrincz-
sellyei utvonalt ellen folyamodó községek
és pedig nevezetesen: Kis-Telek község
addig még Meesközbe jönne a köves utra,
— Gusztáv-műve pusztán át jobb uton, s
majdnem oly közel eléri Szt.-Gal község-
nél; Kisasszonyfal község pedig szintén
ugyanazon irányban közeledik Szt.-Lőrincz
felé; — Beszenec község, — mely a siklósi
járásához tartozik, — határa mellett van a
pécs-vasútlól, s onnét Siklóra vezető
ország-út; Vaiszló község pedig már ugy
is oly szerencsés helyzetben van, hogy
mind Pécs, mind Siklós felől egyenes s
jól köves utat bír, s most még a szt.-lőrincz-
járásunk székhelyéről Szt.-Lőrincz-
ról a köves utnak azon irányba vezetése
valóssággal lelkiismeretlenség volna, —
annál inkább, mert a szt.-lőrincz-i járásunk
magának is van itt az alsó, vagyis dráva-
menti vidéken nagyobb forgatmu helye,
mint Vaiszló, — csakhogy mostani vidéke
el van tőle zárva. — Nagy-Csány, Piskó,
Kemse, Zaláta, Sós-Vertike, Kis-Csány,
Oszró községek pedig ugy is közvetlen a
siklós-bogdási megyei utvonalba esnek, s
szerencsések bármikor is akár a pécsi
píczra és vasuti állomásra, akár a Siklós
felé köves uton közlekedhetni, ugyszintén
ha Szt.-Lőrincztől Sellye felé építették is ki
a köves ut, Sellye felé Szt.-Lőrinczre is
köves uton közlekedhetnek, s semmivel
sem tesznek hosszabb utat, mintha a Bog-
dása, Iványi, Kákics, Marócsa, Sellye, Oko-
rág stb. községek előbb Nagy-Csány felé
keletr háromszöglet csinálva haladhatnak
csak Szt.-Lőrincz felé, mert Nagy-Csány
község Sellye mezővárossal egy irányban
fekszik, ezt a térkép is világosan mutatja.
Ekként Nagy-Csány ép ugy mint ellenkező
esetben Sellye, — továbbá Kis-Csány,
Oszró, Zaláta, Kemse és Sós-Vertike köz-
ségek pedig még előbb érindik el Sellyé-
nél a szt.-lőrinczi köves utat, mintha Bog-
dása, Iványi, Kákics, Marócsa, Sellye és
Okorág stb. községek Nagy-Csánytól len-
nének kénytelenek felkeresni a Szt.-Lő-
rincz felé vezető utat.

Az 1873. évben, a midőn a régi ter-
vezet készült, — Sumony község mellett
az akkor még Somogygyéhez tartozott
Okorág község volt, de most már Okorág
és Sellye mezőváros is, a létezett ferde
állapot miatt törvényhozással Baranyame-
gyéhez esaltottan; Sumony községben
innét a szt.-lőrinczi járás nagyerjedelmi
több községei és uradalmi birtokok nyertek
összekötötést, a melyek előbb a So-
mogygyéhez tartozott községek által
elválasztva és szétosztva voltak. — Azért
őhajtvandó volna, hogy az itt talán évszáz-
adokon át létezett s tarthatatlán vált ferde
helyzetnek törvényen utján történő rendezése
következtében, — a Sellyétől Szt.-Lőrincz
felé elterülő nagy vidék és községek el-

